מצורע שבת הגדול תשפ"ד

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה"צ רבי יצחק לעזער שליט"א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא"ש

גיליון תי"א

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים עכשיו לפני שבת קודש פרשת **מצורע** – **"שבת הגדול"**, ומובן לכל אחד ואחד הקשר בין פרשת השבוע אל הזמן הקדוש הזה – "שבת הגדול" וחג הפסח, כי בזה מתחילה הפרשה: **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן"**; התורה הקדושה מכריזה לנו: **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ"** – זה דבר נצחי! לא כתוב "זאת **המצוה**" או "זה **המשפט**" של טהרת המצורע, אלא יש ענין של **"זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ"** – שעם ישראל רוצים לצאת מכל ה'מיצרים' – מכל הצרות שלהם!

הרי במילת **'הַמְּצֹרָע'** יש את השורש של מילת **'מצרים'**, מה היה כל שעבוד מצרים? מה היה כל גלות מצרים? אומר האר"י הקדוש: במצרים היה ענין של גלות הדעת וגלות הדיבור. נשמות ישראל היו משועבדים תחת פרעה – 'פה רע', והוא ניסה להכביד על נשמות ישראל, וכמ"ש "תִּכְבַּד הָעֲבֹדָה עַל הָאֲנָשִׁים וְיַעֲשׂוּ בָהּ וְאַל יִשְׁעוּ בְּדִבְרֵי שָׁקֶר" – להעמים עליהם ולהכביד עליהם, הכל כדי להסיח דעתם מן הגאולה, להסיח דעתם שהם יוצאים מן המיצר והדוחק הזה.

'פרעה' זה 'פה רע', זה הדעת של הקליפה, שזה סובב והולך על אדם שהוא לא יודע מה לעשות עם הדיבור שלו... אדם שהוא לא שולט על הדיבור שלו... במקום להכנים את הדיבור שלו בתורה, תפילה, דיבורי צדקה וחסד, להגיד מילה טובה לאדם, הוא עושה את ההפך...

הרי להגיד מילה טובה לאדם לפעמים זה יותר שווה ממיליונים! בן אדם שהוא נתון בדיכאון ושבר פנימי, תשים לו על השולחן מיליון דולר, ותגיד לו "מה אתה כ"כ עצוב?... מה אתה כ"כ שבור?... הנה יש לך כסף"... הוא יקח את הכסף ויזרוק לך בפנים! **הוא עכשיו עובר משבר ששום דבר**

בעולם לא יעזור לו! מה כסף יועיל לו?... הוא עכשיו נכנס בתוך עצמו, בתוך יאוש עמוק מאד, ואצלו הכסף לא חשוב במאומה... והנה אתה נתת לו דיבור אחד טוב, חיזקת אותו, נתת לו תקוה בחיים, הזרחת לו טיפה של אור בקצה המנהרה – זה חשוב יותר מהכל!

הרי הוא היה הגיע עד כדי מחשבות של התאבדות, ה' ישמור, כבר לא מעניין אותו כלום, שום כסף שבעולם – "קח את הכסף, מי צריך את הכסף שלך"... ואתה באת ואמרת לו איזה דיבור של חיזוק, דיבור של אמונה, והחיית אותו!

מי שזוכה להיות מקורב לרבינו – תמיד יש לו כאלו דיבורים קדושים, כי רבינו רק מכנים בנו עוד ועוד ועוד, ומרוב ששופך עלינו כ"כ הרבה – בוודאי נכנם משהו... וכמו המשל שרביז"ל נתן על זה (חיי מוהר"ן, סי' שצא): משל לבן מלך שהיה מאד חולה, והוא היה כ"כ חולה עד שהוא לא היה יכול אפילו לקחת תרופות, לא יכל לפתוח פיו ולקבל תרופה... והנה בא חכם אחד ואמר "יש לי עצה אבל העצה הזאת תעלה הון תועפות"... והסביר כי רפואתו שיקנו תרופה מאד יקרה, ואם יואיל ליקח עם כפית דרך פיו – ניחא, זה אמנם יעלה כסף, אבל לא כמו מה שירפא אותו, כי הנה הוא לא היה יכול לפתוח פיו לקבל התרופה, על כן צריכים לקנות חביות שלימות של התרופה הזו, וזה עולה הון תועפות, לקחת ולשפוך עליו עוד ועוד, וכולי האי ואולי יזכה שתיכנם בו איזו טיפה, ואם אכן היא תיכנם – הוא נושע! תהא לו רפואה! אותו דבר לענייניו: רבינו נותן לנו כזה הרבה דיבורים טובים של התחזקות, דיבורי אמונה ויראת שמים, ובוודאי נכנם אצלנו משהו, ורבינו רוצה שנהיה "**טופח ע"מ להטפיח**" – אנחנו זוכים לקבל כזה אור מרבינו, ויש ב"ה לכל אחד ואחד לשפוך לאחרים ג"כ בשפע, ואפילו בלא יודעין, כי הוא סופג תמיד את הקדושה הזאת, הוא נמצא במקום של גן־עדן, ושומע הרבה דיבורים, ונכנם בו – ויש לו מספיק גם לשפוך לאחרים...

הכלל, לפעמים מילה אחת שוה יותר מכל הון דעלמא – כל הכסף שבעולם! שזה מה שאומר רבינו (ליקו"מ ח"א ס' קו) עה"פ (תהלים מא, ב) "**אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל**" – 'אשרי הנותן שכל בדל'; לאותו אדם דל, הכסף לא יעזור לו... מה זה יעזור לו?... אכן, לפעמים אדם הוא עני ואביון, ואין לו מה

לאכול, אז בוודאי הוא צריך עזרה בכסף, אבל אומר רבינו: **"אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל דָּל"** – שתתן לו שכל, זה העיקר! כי לפעמים השכל הזה כבר יעשה אותו העשיר הכי גדול!

מדוע? כי חכמינו הק' אומרים (נדרים מא.): "אין עני אלא מן הדעת"; מה שאין לאדם כסף – זה בגלל שאין לו שכל, הוא שרוי בקטנות המוחין, אזי (ב"ק צב.) **"בתר עניא אזלא עניותא"** – אדם שתמיד חושב שאין לו, כך הוא באמת... משא"כ אם אדם הוא עשיר – זה לאו דווקא שהכיסים שלו מלאים בכסף, אלא יש לו גדלות המוחין... **מוהרא"ש הקדוש היה מלמד אותנו את הלימוד הזה תמיד, מוהרא"ש היה תמיד אומר: "אני עשיר הכי גדול בעולם! מי שצריך הלוואה – רק יבוא אלי, עד עשר אלף אני אתן לו, יותר מזה יביא עֶרֶב"... כי אדם שהוא עשיר בדעת, הוא תמיד חושב עם גדלות המוחין!**

וזוהי כל היציאה ממצרים, שזוכים אח"כ לשפע גדול, וכמ"ש **"וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל"** – עם ישראל יצאו ממצרים עם שפע גדול מאד, והיה להם את "ביזת מצרים" ו"ביזת הים", למה? **כי יצאו מהעניות של הדעת!**

ולכן, אומר האר"י הקדוש, מתחילים את ההגדה בליל פסח במילים **"הָא לַחְמָא עַנְיָא דִי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם"** – מתחילים עם המילה **"הָא"** [כן הוא לפי האר"י הקדוש, שאומרים דייקא **"הָא"** לחמא עניא], כי **ה"א** זה הדעת, כמובא, האות **ה"א** מרמזת על הדעת (וכדאיתא בדברי רביז"ל בליקו"מ ח"א סי' נ"ג גבי **"הָא** לָכֶם זֶרַע", רבינו מסביר שם בפרטיות מדוע האות ה' שייכת לדעת), ובמצרים היה **"הָא** לחמא עניא" – היתה עניות של הדעת, כי היו משועבדים לפרעה, וחשבו שאם לא יעבדו את פרעה – לא יהיה להם מה לאכול... לקחו מהם את השכל... וכן היה בשאר גלויות עם ישראל, כל מה שעם ישראל סבלו במשך הדורות, עיקר הבעיה שלקחו מהם את השכל והדעת, ואכן עם ישראל הם קדושים וחזקים, ומה זה 'חזקים'? **חזקים עם גבורה דקדושה! עם אמונה בה'! לא "פֹּחִי וְעֹצֶם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחַיִל הַזֶּה"!**

ובזה אנחנו מודים להקב"ה ברבים, כל אחד ואחד מאיתנו יחד עם כל עם ישראל, על כל הניסים והנפלאות שנעשו לעם ישראל בשבוע הזה, זה למעלה מכל מושג אנושי!

הביאו לי מכתב מפרופסור גדול ששירת הרבה שנים בצבא הישראלי, והוא היה מעורב בענייני ביטחון וכו', והוא גם ידען גדול וכו', והוא כתב במפורש במכתבו, שהוא עשה חשבון עמוק עם מחשב מה הם הסיכויים שניצולים מההתקפה שהיתה בשבוע זה – שב"ה עם ישראל ניצלו, **והוא אומר שעפ"י כל החשבונות שיש בעולם, זה לא פחות מהנסים שעם ישראל ראו בקריעת ים סוף! הסיכויים להינצל מכזאת מתקפה הוא אפסי!** והוא מוסיף ואומר שם, שאפילו מי שהוא טיפש – רואה שזה נם לא פחות מקריעת ים סוף...

אז יש בני אדם שעלולים לחשוב יש לנו את כל מערכת ההגנה וכו', אבל **הכל זה כלום!** קל לאדם לחשוב "היה לנו הגנה", **אבל זה כלום!** אלא מאי? העיקר שאדם זוכה לעשירות בדעת, שהוא עשיר בדעתו: הוא יודע שהקב"ה מנהיג את העולם, והקב"ה שומר עלינו – "הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל", ומתפללים תמיד להקב"ה "**רבש"ע, תשמור על עם ישראל!**" זו נקראת עשירות! וגם ממילא יהיה לו גם כסף...

במוצאי שבת, אחר ההבדלה, הרבה אנשים לוקחים מהיין, ושופכים בשפע בתוך כל הכיסים, כדי שיהיה להם פרנסה... אבל מוהרא"ש היה נוהג לקחת יין ולשים במקום התפילין – במקום הדעת, והיה רגיל לומר: "**יהיה לך דעת? תהא לך עשירות!**" לא יהיה חסר לך כלום! הכיסים ממילא יתמלאו עם כל מה שאתה צריך!

ולכן מיד אחר שאומרים "**הָא לַחְמָא עַנְיָא דִי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם**", "**הָא**" – שזו הדעת, זה ה"לחמא עניא" – זה הדבר שאכלו, כי היה 'מיצר ים', אבל עכשיו זכינו לצאת ממצרים ויש לנו דעת, וממילא מה אנחנו צועקים מיד? "**כָּל דִכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכֹל, כָּל דִצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח**" – יצאנו מהעניות! **ולא רק שיש לנו הכל, אנחנו עכשיו רוצים להשפיע לכולם! כל מי שצריך! יש אנשים שעדיין צריכים? הם עדיין בבחינת 'דִכְפִין' – עדיין רעבים? אנחנו משפיעים לכולם! אנחנו יוצאים מקטנות הדעת! שזה תכלית החפך של קטנות הדעת – שאדם צועק "בואו כולם"! אתה צריך? תיקח מה שאתה צריך!**

שזו המעלה של עם ישראל בפרט בימי ניסן, קודם חג הפסח, שעוסקים הרבה בצדקה וחסד, וזה מה שממשיך להם את כל הישועות! **לא בחינם שהנסים הגדולים שראינו – היו בימים האלה,**

ימי 'ניסן', שהם ימי 'ניסים', כי אז עוסקים עם ישראל בצדקה וחסד ע"י "קמחא דפסחא"!

וענין של "**קמחא דפסח**" הוא קשור ואדוק לרבינו בקשר חזק ואמיץ, כי '**קמח**' עולה 148, וכן '**פסח**' עולה 148, כמנין שמו של רבינו הקדוש – 148, ועוד עולה בגימטריא זו, מה שאנו מתפללים "אנא ה' **הצליחה נא**" – '**הצליחה**' ג"כ עולה 148!

ומה זה "**קמחא דפסחא**"? דבר ראשון – נותנים צדקה ביד רחבה, לא מתקמצנים! ואם תשאל "אבל מה יהיה איתי"... אל תדאג מה יהיה איתך, **אתה לא תפסיד כלום!**

חכמינו הקדושים אומרים (ביצה טז.), שההוצאות שאדם מוציא לשבתות וימים טובים – הוא מקבל חזרה בכפלים [וכן בכפל כפליים, אבל כפליים כתוב בפירוש], ופעם אמרנו רמז לזה מדברי המשנה הראשונה במסכת שבת: "**יְצִיאוֹת הַשַּׁבָּת שְׁנַיִם שֶׁחֵן אַרְבַּע**" – כל מה שתוציא לשבת, תקבל חזרה כפול! הוצאת "**שנים**" – תקבל "**ארבע**"! וזאת אדם צריך לזכור בפרט כשמגיעים ימי פסח, כי בפסח יש משהו מיוחד משאר ימים טובים – שהוא ג"כ נקרא 'שבת', וכמ"ש "מְמָחֳרַת הַשַּׁבָּת" – שהוא חג הפסח, א"כ על אחת כמה וכמה שכל ההוצאות חוזרות בכפל כפליים!

ומדוע אפוא חג הפסח נקרא 'שבת'? העניין הוא, כי הנה קדושת שבת היא "קביעא וקיימא", מה הכוונה? 'שבת' הוא דבר קבוע – בכל ששת ימים, היום השביעי הוא שבת. אכן, אדם צריך לזכות לשמור שבת, אבל ה'שבת' בעצמה זה דבר קבוע משׁשת ימי בראשית – **היום השביעי זה שבת!**

האור החיים הקדוש מביא בפרשת בראשית (סימן ג), שמאז בריאת העולם היה לפחות אדם אחד ששמר שבת, כי בלי שמירת שבת אין קיום לעולם. וזה דבר הקבוע – כל יום שביעי זה שבת! יורדת קדושה לעולם, כל העולמות מתקדשים, הן למעלה והן למטה, ורק אדם צריך לזכות לשמור את השבת, ואם זוכה באמת שהוא שומר שבת – זה "מעין עולם הבא", הוא מרגיש "איזה תענוג! איזה עונג שבת!"... עד שבלי שבת איך היה לאדם קיום בעולם?...

הכלל, שבת קודש זה דבר "קביעא וקיימא" – בכל יום שביעי יש שבת! והעניין הזה נקרא בספה"ק "אתערותא

דלעילא" – התעוררות מלמעלה, אתה לא צריך לעשות שום דבר, אלא זה יורד למעלה בכל יום שביעי!

מאידך, ימים טובים תלויים בקביעת בית דין, הבית דין צריך לקבוע מתי ר"ח ניסן, למשל: בשנה זו, יום שלישי שעבר היה ר"ח ניסן, אז בשבוע הקרוב – בי"ד ניסן יהיה ערב פסח, ובט"ו ניסן זה פסח, וכן חג השבועות – הוא חמישים יום אחר כך, וכך בתשרי – מתי שר"ח זה ר"ה, וכן הלאה כל הימים טובים שיש בחודש תשרי, וזה נקרא "אתערותא דלתתא" – שאנחנו צריכים לעשות משהו, אבל שבת זה "אתערותא דלעילא" – לא צריכים לעשות משהו בשביל ששבת קודש תבוא, בכל יום שביעי יש שבת!

והנה, חג הפסח הוא כ"כ גבוה, עד שאצלו מתחברים העניין של 'יום טוב' ו'שבת', ועל כן אמנם הוא יו"ט, אבל הוא נקרא 'שבת'.

זו המעלה של חג הפסח, ובפרט ליל פסח – "**לֵיל הִשָּׁמְרִים**", שלזה אנחנו מכינים את עצמנו בעזרת ה' – לקראת ליל הסדר, שזה לילה אחד בשנה שעליו נאמר (תהלים קלט, יב) "**וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר**", וכמו שאומרים בפיוטים שאחר ליל הסדר: "**קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה**", כי אז מתקיים "**וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר**", הלילה הזה "**כולו מצה**", "**כולנו מסובים**"... וכמו שאנו אומרים בהגדה, שישבו הצדיקים בבני ברק, ואצלם היה 'כולו אור', ולא ידעו האם זה לילה או יום, עד שהתלמידים הגיעו ואמרו "**רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית**"; השמש כבר יצאה על הארץ, וצריכים לקרוא ק"ש... אבל אצלם זה כל הלילה האיר להם כמו אור היום!

זו הגדלות של הלילה הקדוש הזה, ואם אדם הוא לא בטלן – הוא מנצל את זה, והוא יודע שאז **שערי השמים פתוחים!**

בפרק האחרון של מסכת פסחים, עוסקת המשנה בסדר של הלילה, שמביאים לפניו את הקערה וכו', ואומרת המשנה: "**וכאן הבן שואל את אביו**"; פירושו בפשטות, שהילדים שואלים את ד' הקושיות – "מה נשתנה". אך פירשו צדיקים: '**כאן הבן שואל את אביו**' – זו נשמת בר ישראל שהוא **בן** להקב"ה, כמ"ש "**בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם**" (דברים יד, א), ו'**כאן**' הוא המקום ש'**הבן שואל את אביו**' שבשמים! **עכשיו הוא הזמן!** וכמו שהילדים יודעים לגבי האפיקומן – זה כיף להם, הם מתכוננים לזה כל

הזמן לפני החג, וכבר יש מריבות מי יגנוב ואיך יגנוב, ויש לו כבר כל מיני פטנטים, ומה יבקש וכו', אבל כל זה רק לתאר לנו מה עלינו לעשות: **עכשיו אל תהיה בטלן! אתה תגנוב אפיקומן גדול, כביכול, מאבינו שבשמים!** תבקש: **"רבש"ע, אני צריכים ישועות בכל העניינים!"**... ואכן כתוב שאכילת האפיקומן – 'צפון' – זה מסוגל מאד לפעול הרבה ישועות!

עלינו לדעת שהמצוות של ליל פסח הם נעשות אמנם בגשמיות, אבל זה כולו רוחניות! אם רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' נז) גבי אכילת שבת, שֶׁכֻּלָּהּ קודש וכולו אלקות, דהיינו כל מה שאוכלים בו – כולו קודש, הכל נכלל ב'עונג שבת' – מה שתאכל כולו קודש! אבל כל זה באוכל שבת שיש מצוה **'לאכול'**, ומעלה יתירה יש לנו בליל פסח – שהאכילה של הדבר בעצמו היא היא המצוה! כשהיה בית המקדש קיים היה זה גם אכילת קרבן פסח, ובימינו זה המצה והמרור – זו המצוה היחידה שהאכילה **הזאת** היא מצוה, היינו המצה בעצמה, **אתה אוכל מצה – אתה אוכל חתיכה של אלקות!** לא סתם "אכלתי מצה", אלא אתה אוכל, ונכנם בך אמונה ורפואה!

וכמו שכתוב בזוהר, שהמצה היא "מיכלא דמהימנותא" – מאכל של אמונה, ו"מיכלא דאסוותא" – מאכל של רפואה, ולפי דברי רבינו ז"ל (ליקו"מ ח"ב סי' ה) זה אותו דבר, כפי שאדם זוכה לאמונה – כך יש לו רפואה, אדם שיש לו אמונה חזקה – אומר רבינו – מתקיים בו "וּבֵרַךְ אֶת לַחְמְךָ וְאֶת מֵימֶיךָ וַהֲסִרֹתִי מַחֲלָה מִקִּרְבֶּךָ" – ע"י האמונה שלו הוא ממשיך את הרפואה ע"י הלחם והמים, בכל חתיכה של מצה בפסח – זה עוד חתיכה של אלקות! עוד חתיכה של אמונה! עוד חתיכה של רפואה!

היו צדיקים שלא קימצו באכילת מצה בפסח, אלא אכלו בשפע! מצד אחד היו כאלו שכ"כ היו רועדים וחוששים מחששות שאולי יש בזה ספק, וזה לא בדיוק כפי שצריך להיות, אז היו מצמצמים באכילתם, ואוכלים רק את אכילת החיוב, אבל רבינו נותן לנו כזה לימוד אחר על המצה, רבינו פעם תפס מצה ואמר **"כשאוחזים מצה אוחזים כביכול את הקב"ה!"** מצה זו חתיכה אחת של אלקות!

כשאדם יודע את זה, ממילא הוא מבין שאמנם זהו סדר גשמי, אוכלים מצות, שותים ד' כוסות של יין, אבל מזה

נעשים דברים עליונים, ובאמת אל ודברים רוחניים.

ושותים דייקא **ד'** כוסות של יין, ואכן כל הסדר הקדוש תלוי במספר **ארבע** – **ד'** כוסות, כנגד **ארבעה** בנים דברה תורה, **ארבע** קושיות, הכל סביב המספר **ארבע**, והאר"י הקדוש מסביר שכל זה ענין של **ד' עולמות**, מה זה "ד' עולמות"? אנחנו מוסרים את עצמנו לגמרי להקב"ה!

מה נוגע "ד' עולמות" לענייננו? רבינו ז"ל מסביר (ליקו"מ ח"א סי' כא) על המנורה שיש לאדם – העיניים, האוזניים, החוטם והפה, אז בואו נתפום אותם לד' עולמות: ה'עיניים' זה העולם הגבוה, אח"כ האוזניים, לאחריהן החוטם והפה שלנו, שכל זה הוא ענין של **ארבע**, ומה אנחנו רוצים? **שנזכה למנורה קדושה וטהורה, שנהיה דבוקים בהקב"ה!**

הכלל, ליל הסדר בנוי מ'**ארבע**' – ד' כוסות, ד' קושיות, ד' בנים, ד' לשונות של גאולה! כי בליל פסח אנחנו מתרוממים בקדושה שמגיעה אלינו בתור "אתערותא דלעילא"! שבזה אנחנו מגיעים למה שהתחלנו, שהחידוש של ליל פסח היה – אומר האר"י הקדוש – שהנה עם ישראל היו

אז בבחינת "**וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה**" (יחזקאל טז, ז), היינו מן המצוות, ואם היו נשארים במצרים עוד רגע אחד – כבר היו נכנסים לשער החמישים של הטומאה רח"ל, ועל זה כבר כתיב (משלי ב, יט) "**כָּל בָּאֶיהָ לֹא יְשׁוּבוּן**", ועל כן אומר הפסוק "**וְלֹא יָכְלוּ לְחִתְמַהְמֵהַּ**" – הם לא היו יכולים להישאר אפילו עוד שניה אחת! והקב"ה שיודע עיתיו ורגעיו, לפני שהגיעה השניה הזאת – הוציא אותם!

אז עם ישראל היה אז לפני קבלת התורה, והיו מאד מאד רחוקים וכו', אבל הקב"ה האיר עלינו כזה אור גדול, ופתאום הרים את כולנו! וזהו האור הגדול שיש אצל כל עם ישראל, ואפילו אנשים שקצת רחוקים ואין להם שייכות לכל העניינים, הם יודעים ש'ליל הסדר' הם צריכים לעשות! לאכול מצה הם חייבים! צריך לעשות איזה 'סדר'... מה הם עושים בדיוק? לא יודעים... צריך להסתכל בהגדה... אבל העיקר שהם **מחוברים**! ולמה זה כך? כי האור של פסח הוא כזה גדול עד שאפילו הכי רחוק מרגיש משהו!

ועפ"י כל זה מובן מאד מדוע חג הפסח נקרא 'שבת' – "**מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת**", כי הוא בדוגמת שבת, כי גם בשבת מגיע האור מלמעלה, בלי שום התעוררות,

וכמבואר לעיל, אותו דבר בליל פסח – מגיע כזה אור לנשמות ישראל בלי שאדם עושה כלום, רק מה? **עליו לשמור על השמחה שלו ועל הדיבור שלו!**

כשמגיע אדם לליל ההסדר – יש ניסיונות... הנה הילד שפך את הכוס על המפה הלבנה החדשה... וזה עוד כשאפילו לא התחלנו, אלא רק התחלנו לגשת לקידוש – לְ'קַדֵּשׁ'... ילד אחד אומר "קַדֵּשׁ" – והילד השני שפך את הכוס... והנה אדם צריך להחזיק בכל הכוחות שלא להתפרץ עליו! **במקום ארבע קושיות שישאלוהו, הוא צריך להחזיק שלא יתן ארבע סטירות...**

זה הניסיון שיש בליל פסח, וצריך לזכור שעכשיו המצוה היא "וְהַגַּדְתָּ לְבִנְךָ", ואם הילד שפך את הכוס – תגיד לו "**מותק, אשריך!**"...

הרי "**כנגד ארבעה בנים דברה תורה**", ענין של 'ארבע' דיקא, וכנ"ל. "**אחד חכם**" – הוא חכם ומבין היטב, אבל יש גם את האחרים – **תם**, וכן **רשע** – שהנה הוא רוצה עכשיו לנסות את ההורים, הוא עושה "בדווקא" איזה 'קונץ' כדי לנסות את ההורים, הוא שואל "**מה העבודה הזאת לכם**", מה אתם עושים?... ואתה צריך להגיד לו: "**רק תהיה ילד טוב!**"...

גבי הרשע, אומרים: "**הַקְהֵה אֶת שִׁנָּיו**", מה הכוונה? צדיקים פירשו: דהנה במילה 'רשע' יש שלוש אותיות – **ר'ש'ע'**, והנה אם זה 'רע' גמור – אין לו קיום, א"כ מאיפה הר'ע' מושך חיות? מהאות **ש'י"ן**, וזהו ה'**רשע**', שיש **ש'י"ן** בתוכו – בין הר"ע, וכידוע ש'י"ן רומז לקדושה [כמו בתפילין שיש ש'י"ן בולטת], ומשם הרשע יונק קצת את חיותו...

והנה, אם רואים שהוא משתולל וכו', מה עושים? "הַקְהֵה אֶת 'שִׁנָּיו'" – אם היו מוציאים ממנו את ה'**ש'י"ן**' לגמרי, אז באמת הוא אבוד... ולכן צריכים לשחק אתו בצורה כזאת כדי 'לסדר' לו את הש'י"ן הזאת, שתתן לו חיות! ואכן הוא רחוק, הוא מסכן גדול, אבל תזכור היטב: **הוא הגיע אל הסדר!** הוא היה יכול ללכת לאיזה מקום אחר, ה' ישמור, אבל **הוא הגיע אל הסדר!** הוא דפק בדלת, או הזמנת אותו והנה הוא הגיע... הוא יושב בליל הסדר? אז "כנגד ארבעה בנים דברה תורה!" תקרב אותו! תגיד לו "אוהבים אותך", והנה בלילה הזה נתת לו תקוה בחיים, וזה יישאר אצלו!

כמה וכמה נשמות ישראל חזרו סוף כל סוף בתשובה כי זכרו תמיד שישבו אצל האבא, הסבא או הסבא רבה, בליל פסח אצל הסדר! זה רושם שנשאר אצל הילד כל החיים! ולכן עפ"י רוב הם מגיעים, כי אז הוא הזמן המוכשר לכך, ועל כן כשהם מגיעים – **צריך לקרב בכל מיני קירוב!**

אבל זה ניסיון... ובפרט בלי עין הרע כשיש ילדים, והם קופצים וכו', הרי לא יכולים לקשור ילדים אל הכיסא... בפרט אם כבר היה 'יחץ' – תשכח מזה שהם יושבים... כי הנה חצית את המצה, והם רק מנסים לגנוב את החצי של האפיקומן... אתה תחביא את זה איפה שאתה רוצה, זה יצא משם! הילדים כבר ימצאו איזה דרך איך למצוא את זה... וגם בזה אתה צריך להיות חכם, לעשות כאילו אינך רואה, ואתה מעלים עין מזה שהם גונבים... הילד רוצה לגנוב – תן לו...

בליל פסח, גניבה קדושה מותרת! ואתם יודעים מאיפה זה נובע בשרשו? הבה ונתבונן: מתי יעקב אבינו קיבל את הברכות מיצחק אבינו? בליל פסח, וכמו שמובא, שהוא הביא "**שְׁנֵי גְדָיֵי עִזִּים**" – 'אחד לחגיגה ואחד לפסח' (ע"ש ברש"י), והנה הוא בא "**בְּמִרְמָה**" – בגניבה, כי יצחק חשב שזה עֵשָׂו וברך אותו, **אבל זו היתה גניבה בקדושה שעלידה זכינו לכל הברכות האלו!**

נמצא אפוא, שמכאן יש לנו את המקור לעניין הזה של להיות **גנב קדוש**, ומתי לומדים את זה? בליל פסח, כמו יעקב אבינו! שזה מה שמגלה לנו רבינו ז"ל, שצריכים להיות "גנב בקדושה".

לא מזמן היה לנו בלימוד היומי של תוספתא (ב"ק פרק ז'), שמדבר שם מגניבת דעת וכו', אומר התוספתא: "**אֲבָל הַמִּתְגַּנֵּב מֵאֲחַר חֲבֵרוֹ, וְהוֹלֵךְ וְשׁוֹנֶה פְּרָקוֹ**" – הוא לכאורה 'גונב דעת' של חברו, כי הנה החבר שלו לא עוזב אותו, משגע אותו סתם עם כל מיני סיפורים שטותיים, ומבזבז לו את הזמן, והנה יש לך דרך ארץ, אתה לא אומר לו "לך כבר, תפסיק לדבר שטויות"... אבל אתה לא יכול לבטל את הזמן, אז מהי העצה? **אפשר** לעשות כאילו גניבת דעת, שפתאום אתה אומר "ואוו... איך שכחתי? יש לי עכשיו תור חשוב"... ואתה בורח... אמנם עשית הצגה, וזה לכאורה כמו גניבת דעת, אבל זו גניבה בקדושה, כי מה אתה עושה? הולך לבית המדרש... ברחת ממנו, ועכשיו אתה לומד!

אומר התוספתא: "**הַמִּתְגַּנֵּב מֵאֲחַר חֲבֵרוֹ, וְהוֹלֵךְ וְשׁוֹנֶה פְּרִקּוֹ אַף עַל פִּי שֶׁנִּקְרָא גַּנָּב – זוֹכֶה לְעַצְמוֹ; שֶׁנֶּאֱמַר** (מִשְׁלֵי ו, ל) **לֹא יָבוּזוּ לַגַּנָּב כִּי יִגְנוֹב וְגוֹ'. סוֹף שֶׁמִּתְמַנֶּה פַּרְנָס עַל הַצִּבּוּר וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, וְזוֹכֶה לְעַצְמוֹ, וּמְשַׁלֵּם עַל מַה שֶּׁבִּידוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתָיִם וְגוֹ'**"; כי זוהי גניבה שצריכים! להיות גנב קדוש!

ואנו מוצאים אצל יעקב אבינו גם אח"כ, בעת שהיה אצל לבן, שזה גם שייך להגדה של פסח, שבה אנו אומרים "מה ביקש לבן הארמי" וכו' – "ביקש לעקור את הכל", ויעקב אבינו בחכמת תורתו זכה להינצל ממנו, איך? אומר יעקב אבינו: "**וְגֻנֵּבְתִּי יוֹם וְגֻנֵּבְתִּי לָיְלָה**" – פירושו בפשטות, שהוא היה אחראי אם יגנבו צאן בלילה וכו', אבל הכוונה היא שהוא **גנב** זמן ללמוד **הן ביום והן בלילה!**

הרי האדם עסוק הרבה בפרנסתו וכו', ואכן הוא היה רוצה ללמוד כל היום, אבל לא כל אחד אפשר לו דבר כזה, א"כ מהי העצה? מגלה רבינו (ליקו"מ ח"א סי' רפד) על דברי חכמינו הקדושים, ששואלים את האדם "**קבעת עיתים לתורה**", אומר רבינו: '**קבעת**' לשון גזלה, וכמ"ש (משלי כב, כג): "וְקָבַע אֶת קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ", וזהו "**קבעת**" עיתים לתורה, ששואלים את האדם: "**גזלת**" זמן ללימוד התורה? אמנם לא היה לך זמן, אבל גזלת 'פה ושם' כמה דקות?...

אדם שלומד בדרך הלימוד של רבינו הוא יכול תמיד לגנוב! הנה הוא גנב כמה פסוקים בחומש, כמה פסוקים תנ"ך, פרק משניות, דף גמרא, הוא גנב! זה נקרא "גנב בקדושה"! וזה מה שמקיימים בליל פסח – גניבה דקדושה!

וכיעקב אבינו זכה להיות גנב בקדושה, מה יצחק אבינו ברך אותו? "**וְיִתֶּן לְךָ הָאֱלֹקִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ**", וכתוב במדרש (ב"ר סו, ג): "**מִטַּל הַשָּׁמַיִם, זוֹ מִקְרָא. וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, זוֹ מִשְׁנָה. וְרֹב דָּגָן, זוֹ תַּלְמוּד. תִּירֹשׁ, זֶה אַגָּדָה**"; זה מה שיצחק אבינו ברך את יעקב בליל הסדר! וזה מאד מתאים לענייננו, דהנה הוא בא בגניבה, אז אומר לו אביו הקדוש: **אתה גנב? אז תגנוב המון... תגנוב "מִטַּל הַשָּׁמַיִם", תגנוב "מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ", תהיה גנב אמיתי!**

וזה מה שזוכים בליל פסח, שאז השמים פתוחים, ואפשר לאדם לפעול את הכל! "**כאן הבן שואל את אביו**" – שואלים

מאבינו שבשמים! אבל על זה צריכים הרבה סבלנות... וכמו אצל ילדים שמבקשים, צריכים הרבה סבלנות אליהם, והנה הם קופצים ושמחים – זה בסדר... **כמה צריכים להודות להקב"ה שיש לך ילדים ב"ה! כמה אנשים היו משלמים כל הון דעלמא שיהיה להם לכל הפחות ילד אחד, ואם אדם זוכה לזה – כמה עליו להודות להקב"ה!**

שזה כל הסדר של ליל פסח, שניתן לכלל ישראל כדי לאחד את כל המשפחה ביחד, וזהו המנהג המקובל אצל כל ישראל – שאוכלים יחדיו כל המשפחה, ואכן יש "ארבעה בנים", יש את הילד שהוא לא 'מבין' הרבה והוא "לא יודע לשאול", מה עושים אתו? "**את פתח לו**" – עם הרבה סבלנות! וכן אצל הילד התם.

וכמובן, כל אלו ענייני ד' הבנים רומזים לדברים קדושים מאד, אבל זה גם בפשטות – שכולם באים אל הסדר, וצריכים לקרב את כולם!

וזהו האור הגדול שיורד על נשמות ישראל בליל פסח, ובודקים אותנו אז: **יש לך כלי לקבל?** אמנם יש "אתערותא דלתתא", אבל אם ישפך שפע, ואין לך במה לקבל את זה, לאן זה ילך?... וא"כ עלינו להבין, איפוא, מהו כלי הקיבול בשביל שימור השפע שלנו.

הפסוק אומר (תהלים פא, יא): "**אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם**" – בליל פסח, "**הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ**" – פה בפסוק כתוב כל הסוד. **כל הסוד של ליל פסח ויציאת מצרים, תלוי ב"הַרְחֶב פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ" – תרחיב את הפה שלך!** ואיך "מרחיבים" את הפה? הכוונה בגשמיות לעשות חיוך גדול?... "**הַרְחֶב פִּיךָ**" בהרבה תפילות להקב"ה! "**כאן הבן שואל את אביו**" – לבקש מהקב"ה!

הרי בליל הסדר יושבים ממילא במשך כמה שעות, ו'פה ושם' תבקש! הילדים שמחים וקופצים, ואתה תבקש! אז הוא הזמן לבקש! ואז הקב"ה משפיע... הקב"ה רק אומר "**הַרְחֶב פִּיךָ**"...

ובמילת "**הַרְחֶב**" יש רמז לחרב התפילה, כי "**הַרְחֶב**" אותיות "**הַחֶרֶב**", בחי' "**וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם**", יש לך חרב בפה שלך! וכמו שאומר רבינו בליקו"מ ח"א סי' ב' שזהו הכח של האדם, וזהו "**חרבו של משיח**", וזה נמסר לכל אחד ואחד בפרט בחג הפסח, ובפרטי פרטיות בליל הסדר, שאז האדם מקבל את "**חרבו של משיח**", שעל ידו – כמו שאומר רבינו שם – אפשר לאדם

ללחום את כל המלחמות ולכבוש את כל הכבישות שהוא צריך, אז הוא הזמן! שזהו הרמז בעניין הכבש שמביאים לקרבן פסח, כי **'כבש'** הוא לשון של **'כבישה'**, שאז יכול האדם לכבוש את כל המלחמות שיש לו תמיד, רק אם אדם מנצל את הזמן הזה!

ועליו לזכור שהכל מגיע מלמעלה בתור "מתנת חינם", וכמו שאמרנו לעיל – שזה כל העניין של שבת, שמגיע מלמעלה, ואתה רק תיזהר שלא תקלקל... זה מה שמבקשים ממך! **אל תיכנס לכעס** ח"ו! מקובל מפי הרבה צדיקים – ושמענו זאת רבות ממוהרא"ש – שליל הסדר נקרא **'סדר'** כי אז האדם עושה סדר לכל החיים שלו – לכל השנה! אז אתה רוצה בעזרת ה' להיות עצור מכעס וקפידות בכל השנה, **תזכור שעכשיו זה המבחן שלך! פה הניסיון שלך!** ואפילו שנשפך ומתלכלך וכו', **אתה תשמח!** הילדים צוהלים וקופצים? **תרקוד איתם!** תשירו ביחד "והיא שעמדה" וכו' [בליל פסח, לכל עם ישראל יש שירים, כל אחד כפי הנוסח שלו, ויכולים לשיר איתם!], הרי אי־אפשר לקשור ילדים אל הכיסא... ואם יש ילד חכם שאפשר לקיים "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ" – בסדר, תסביר לו, וכמובן אל תתחיל להגיד דרושים עמוקים... אלא תסביר לילד **מה זה "יציאת מצרים"...**

היה מנהג אצל אנשי שלומינו, שבאיזה זמן של הסדר [כגון ב'שולחן עורך'], היו מספרים את סיפור התקרבותם לרבינו ז"ל; **"אני אספר לכם 'יציאת מצרים'"...** הילד מיד שואל: "מה, אבא, היית במצרים?" **"כן, כן, הייתי במצרים"...** והנה אתה מתחיל לספר לו איך זכית לצאת מכל ה'מצרים' שהיה לך... כמובן, לא צריכים לספר לו בפרטיות בדיוק איפה היית והיכן הסתובבת – אבל איך יצאת, ואיך שב"ה מצאת איזה ספר, איזה קונטרס, איזה מכתב, איזה חבר, שזה האיר לי שיש אור בחיים, ויש את רבינו, ויש תקוה, ויש ציון של רבינו באומן, והלכת ויצאת והתקרבת... **זה סיפור של "יציאת מצרים"**! "הנה עכשיו אני פה, אבל – ילדים – לא היכרתם אותי לפני עשר או עשרים שנה, ואספר לכם איך זכיתי להגיע לכאן"...

וזה נקרא יציאת מצרים ממש, כי גך היה גם אצל עם ישראל באותו זמן, שהיו במדרגה שפלה מאד, אבל התקיים מה שכתוב בפסוק: "זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ **וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**" – הגיע אל הצדיק,

למשה רבינו. ולזה זכו עם ישראל ביציאת מצרים – שהיתה להם אמונה בה' ובמשה, וכמ"ש "**וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ**".

דרך אגב נאמר דבר מעניין מאד: הרי כל היציאה ממצרים היתה ע"י משה רבינו, הוא זה שהמשיך את עשרת המכות, והוא זה שהוציא אותם אח"כ ממצרים, הכל היה ע"י משה רבינו. ולכאורה היו צריכים להזכיר את משה רבינו בכל פיסקה בהגדה... אבל משה רבינו מוזכר רק פעם אחת בתוך ההגדה, והיכן? כשאומרים את הפסוק: "וַיַּאֲמִינוּ בַּה' וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ"; וזה כבר מספיק... למה? **כי אמונת צדיקים זה כולל את הכל!** כך זכו לצאת ממצרים...

וזהו הקשר לפרשת השבוע – כפי מה שהתחלנו לומר – שפותחת בפסוק: "**זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ**" – מהי הטהרה? "**וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**" – אמונה בצדיקים! אם אדם לא זכה כ"כ כל השנה לשמור על מה שהוא מוציא מהפה שלו, שזה מה שגורם לו את הכל, זה מה שמביא לו את העניות בדעתו, כי כאמור – עניות בדעת היינו עניות הדיבור! גלות הדעת וגלות הדיבור זה אותו דבר! למה אדם הוא תמיד בגלות הדיבור? למה הדיבור שלו תמיד מלא בביקורת, תרעומות וטענות – אפילו על עצמו, ובבית – על אשתו והילדים? זה כבר טבעי אצלו... לא בכל פעם הוא מתכוון, אבל זה כבר נטבע בו, על כל דבר הוא מיד מעיר "למה ככה" ו"למה ככה", **במקום שאדם יהיה בן-חורין, משוחרר, יגיד מילה טובה! תגיד מילה טובה! באת הביתה, אתה רוצה לומר ביקורת? תגיד בדיוק את ההפך ממה שרצית להגיד... זה יהיה לך כלל: תגיד את ההפך ממה שרצית לומר!** הנה רצית להגיד "למה הבית כ"כ מהופך" וכו', ואכן יכול להיות שבאמת יש בלגן, אבל תגיד "**איך הבית כ"כ מסודר, הכל כ"כ נקי!**"... ומה הרווחת? הרווחת את הכל... הרווחת שיש שלום בבית, ותרוויח שהכל יסתדר באמת...

אז זה הדבר הראשון, שאדם צריך לצאת מ'גלות הדיבור' שלו, שהנה היה 'פרעה' – 'פה רע', שהוא מלך 'מצרים', מכנים את כל ה'מיצרים', שזה ענין של 'מצורע' – 'מצר ע'', 'צר עין', וכן "צרעת" אותיות 'צר עת', זהו המצורע, וכך היו במצרים, בבחינת "מצר ע'" – ע' היינו שבעים אומות, כי במצרים היתה הטומאה של כל השבעים אומות, אז מהי העצה? מגלה

הפסוק: "**זֹאת׳ תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע**" – '**זאת**' זה האמונה הקדושה (כמובא), כמו שאומרים בתפילה "ואמונה כל **זאת**", כי 'זאת' רמז לשכינה הקדושה, אמונה טהורה. על כן: "**זֹאת׳ תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע**" – זה מה שצריך המצורע "**בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ**" – רוצה להיטהר! הרי אתה רוצה לזכות לטהרה – כל אחד מישראל כבר רוצה לזכות לטהרה אמיתית, לזרוק כבר את כל הבלגן שיש לו ולהיות טהור, על זה מגלה הפסוק "**זֹאת׳ תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע**" – תתגבר עם האמונה הקדושה!

והנה אדם אומר: אבל אני כ"כ רחוק, ומי ירחם עליי? איך אזכה לזה? על זה מסיים הפסוק ואומר: "**וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**" – תבוא אל הכהן, בוא אל הצדיק! ואמרנו רמז: '**וְהוּבָא**' אותיות "**וְאָהוּב**' – אל הכהן", שתהא לך אהבה אל הכהן, ותדע שלא רוצים ממך לא כסף ולא כבוד, אלא רק רוצים להרים אותך, לתת לך חיים טובים, להכנים אותך בתוך גן־עדן! זה מה שרוצים ממך!

והנה, לפעמים קשה לאדם להאמין לדברים כאלה – "מה אתה רוצה ממני"... לכן לוקחים אותו ו'סוחבים' אותו אל הצדיק! כמובן, לא יכולים בכח, אבל מושכים אותו אל הצדיק! ועל זה כתיב "**וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**" ולא כתיב "**ובא** אל הכהן, אלא "**וְהוּבָא**" – לשון נפעל, כי לפעמים אדם מעצמו לא מתעורר לזה, על כן "**וְהוּבָא**" ע"י אחרים שמשכנעים אותו 'תראה חביבי, אתה רואה שזה לא "עסק"... תראה מה קורה לך... **אני** אומר לך, יש מקום שאפשר לטעום בו טעם גן־עדן! יש כזה מקום!"... 'לא, אתה סתם אומר'... "אתה לא חייב להאמין, אבל בוא ותראה! **אני** לא עושה איתך 'חוזה' של התחייבות על זה, אבל תבוא ותראה!"... יש כל מיני דרכים איך אפשר לסחוב אותו אל הצדיק, שזה "**וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן**", ומיד כשהוא הובא אל הכהן – יש לו דרך להיטהר...

ומה הדבר הראשון שעליו לעשות? להביא "**שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת**" – אין הכוונה על "תורים ובני יונה" שיש לענייני הקרבנות, אלא פה מדובר על "צפרים" – ציפורי דרור שמפטפטות ומשמיעות תמיד את קולן, הכהן מביא לו את זה ומראה לו: **זו הטהרה שלך! אתה היית כמו ציפור, פטפטת כל הזמן, לא הפסקת...** כמו שרואים בני אדם – שלא מפסיקים מלפטפט, תמיד מדברים ומדברים עוד ועוד... **כמה צריכים לבקש על זה מחקב"ה, שלא**

מוכרחים תמיד לדבר ולדבר... ואמנם זה קשה, יש בני אדם שזה הטבע שלהם, אבל אנחנו צריכים לשבור את הטבע... יש בני אדם שהם 'דברנים' בטבעם...

ולא אומרים לאדם להיות 'שתקן', שאכן היה כזה ענין אצל אילו אנשים – קשה לשמור על הדיבור, אז עושים "תענית דיבור" וזהו... אבל אין זו השלימות, אלא מה? הנה יגוע בכל העולם על ה"חפץ חיים" ז"ל שהיה חזק מאד בשמירת הלשון, וכתב ספרים כ"כ קדושים על זה, וזיכה את הרבים בכל העולם כולו בשמירת הלשון, וכולם יודעים שהוא הסמל לשמירת הלשון, ורבים הם החושבים, שלכאורה ה"חפץ חיים" ישב כל היום עם פה סתום וכמעט שלא דיבר... אך באמת לא כן הדבר, אלא כפי שמעידים הילדים והתלמידים, שאדרבה הוא היה מדבר הרבה מאד... **והחידוש שלו היה, שכל דיבור היה מנופה עם י"ג נפה כדי שלא יצא מכשול בלשונו!**

וידוע הסיפור שהיה אצלו, שפעם נסע בעגלה עם כמה איכרים מאד מגושמים, והוא הבין שבמהלך הנסיעה לא ימלט שיתחילו לדבר על מישהו אחר, מה הוא עשה? התחיל לומר: "תראו איזה סוסים חזקים יש לו לבעל העגלה"... הוא עשה מזה 'סיפור שלם', ואז ענה אחד ואמר: "לא... אתה לא מכיר מהם 'סוסים טובים', אני יודע מהם 'סוסים טובים'"... וכך היה מזה שעה שלימה של שיחה על סוסים, וה"חפץ חיים" עשה את זה לשם שמים, כי ידע והבין שעם אנשים כאלו – לא ימלט שכך יהיה, על כן סיבב השיחה לעניין של 'סוסים', וכשירד מהעגלה נתן תודה להקב"ה שלא היה שום דיבור של לשון הרע או רכילות, וניצל מזה. הכלל: ידוע שה"חפץ חיים" היה מדבר הרבה, וזו כל החכמה של האדם...

ולכן מביא המצורע "**שְׁתֵּי צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת**", וכמובא במדרש (רבינו מביא את זה בליקו"מ ח"א סי' ג), שהטעם לכך שהמצורע מביא שתי צפורים חיות: "**יבוא קלניא ויכפר על קלניא**" – 'קלניא' לשון של 'קול', שהן תמיד משמיעות קול, והנה המצורע הזה השמיע ג"כ יותר מדי דיבורים – דיבר ודיבר, תמיד יש לו ביקורת וטענות, לשון הרע ורכילות [יש אנשים שהם לא מפסיקים לדבר...], והרי הפסוק אומר (משלי י, יט): "**בְּרֹב דְּבָרִים לֹא יֶחְדַּל פָּשַׁע**" – אדם שהוא לא מפסיק לדבר, לא ימלט שלא יכשל בדיבורו...

הנה הצקת למישהו, אמרת מילה לא טובה בבית, וקורה מה שקורה...

ועתה – כדי לטהר אותו, הכהן רואה שב"ה עבר ממנו הנגע, מהי הטהרה? הוא לא נטהר עד שמביא את שתי הצפורים הללו, ציפור אחת שוחטים אותה, מדוע? כדי להראות שכך הם הדיבורים שהוציא מפיו, וכמו שכתוב (ירמיהו ט, ז): **"חֵץ שָׁחוּט לְשׁוֹנָם"** – הנה הוא מדבר עוד ועוד, עד שהדיבורים הם כמו חץ ה"י... חכמינו הקדושים אומרים, שאדם המדבר לשון הרע – הוא הורג רח"ל, כלשון המדרש (ב"ר צח, יט): **"פֻּף הוּא לָשׁוֹן הָרָע דְּאָמוּר בְּרוֹמִי וְקָטֵיל בְּסוּרְיָא"**;

זהו: **"חֵץ שָׁחוּט לְשׁוֹנָם"**, ועל כן ציפור אחת צריכים לשחוט, ואת הדם שלה שמים בתוך **"מַיִם חַיִּים"**, ובזה מלמדים למצורע: **הנה פגמת בדיבור, ועתה צריך אתה להכניס דיבורים "חיים": לימוד התורה – תעשה לעצמך שיעורי תורה!**

וכאן המקום להזכיר: הנה שבוע הבא מגיע פסח, ובין פסח לשבועות יש ארבעים ותשעה ימים, והנה, שישנן שתי מסכתות בש"ס שיש בהן ארבעים ותשעה דפים – מסכת שבועות ומסכת סוטה. ומנהג קדוש אצל צדיקים – וכן היה מוהרא"ש נוהג – ללמוד בארבעים ותשעה ימים הללו דף אחד מכל מסכת, ובכך עושים סיום. וזה מלבד הלימוד של הבי"ת, ב"ה יש זמן... מי שיכול ללמוד את שתי המסכתות – אשרי לו ואשרי חלקו!

ויש קשר גדול בין מסכתות אלו לימים הללו: מסכת שבועות – אמנם מדברת בענייני 'שבועה', אבל יש לה קשר לימים אלו של פסח וחג השבועות, כי עם ישראל נשבעו בהר סיני שיהיו נאמנים להקב"ה. מסכת סוטה: ג"כ מאד קשורה לימים אלו, כי באלו הימים – כתוב בזוהר – בודקים את עם ישראל כמו הבדיקה של האשה האם היא נאמנת לבעלה, כך בודקים אותנו! יצאת ממצרים, ומה אתה עושה עכשיו?... היית בליל הסדר, וממש 'עפת' ו'טסת' בכל העולמות... ועכשיו ירדת, ואיפה אתה עכשיו?...

בגשמיות, אם רוצים להציל אדם שהוא תקוע בקומה גבוהה של בנין, המכבי-אש מביא 'טרמפולינה' ושם למטה, כדי שאם יפול – לא יסכן עצמו. אותו דבר לענייננו: בליל הסדר היית במקום כ"כ גבוה, וכשאתה יוצא מזה – צריכים לשים למטה ג"כ כמו 'טרמפולינה', כדי שלא יישברו

העצמות... וזו התורה הקדושה, **לימוד התורה בכל יום!**

זה מה שמתחילים ללמוד תכף אחר היום הראשון של החג, וזהו ה"**מים חיים**" שצריכים, שהנה הוא היה רגיל לפטפט – ועתה תכנים את זה בקדושה!

חכמינו הקדושים אומרים (ירושלמי ברכות פ"ט): "**כל פטפוטיא בישין**" – לפטפט זה לא טוב ['ביש' פירושו 'רע'], "**ופטפוטא דאורייתא טבין**" – פטפוט של תורה הוא טוב! ומדוע נקט "**פטפוט**" של תורה ולא "**לימוד**" של תורה? כאן מונח הגילוי של רבינו: **רבינו מלמד אותנו שאפי' שאינך מבין את הכל, אלא אתה רק 'מפטפט' – אומר שנים מקרא ואחד תרגום, פרקי תנ"ך ומשניות, בי"ת, אינך מבין הרבה – זה פטפוט לכאורה כמו הציפורים... אבל בתורה – זה מה שיציל אותך! ואומר רבינו, שאדם שהוא מפטפט הרבה בתורה – זה יביא אותו סוף כל סוף להבנה ג"כ! אמנם זה לוקח זמן, אבל סוף כל סוף תגיע לזה!**

זה ה"**מים חיים**" של תורה.

וכן תפילה – שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקב"ה, זו היציאה ממצרים – '**פֶּה סַח**', שהפה התחיל לדבר אל הקב"ה! וזהו '**מֶשִׁיחַ**', מגלה רבינו: '**מָשִׁיחַ**' זה '**מֶשִׁיחַ אלמים**', וזהו התיקון למצורע, ועל כן מאד מתאים הקשר בין פרשת מצורע ל"שבת הגדול", כי זהו כל התיקון של המצורע – דיבורים של תפילה להקב"ה, **זה מה שיציל אותך!**

וכן: דיבורים של צדקה וחסד; **תנסה להגיד מילה טובה לבן אדם! בבית – לאשתך ולילדים, תגיד מילה טובה!** ועוד הפעם נאמר: **לפעמים זה יותר שווה ממיליונים! אדם שהוא כולו שבור ומיואש, חושב ח"י מחשבות של התאבדות, לא אכפת לו כלום מכל הכסף שבעולם... תביא לו מגש מלא בשטרות, במיליונים, "כך את זה... מה אתה רוצה ממני?"... כבר לא חשוב לו כל זה מאומה... משא"כ אם אמרת לו איזו מילה טובה, מילה של חיזוק: "זה לא סוף העולם, יכולים לתקן את הכל, רבינו צעק: 'אין שום יאוש בעולם כלל', 'אתה מאמין שיכולים לקלקל – תאמין שיכולים לתקן"... הוא אף פעם לא שמע את זה! ואולי יכול להיות שהוא כן שמע את זה, אבל אלו דיבורים שצריכים תמיד לחדש אותם! אם אומרים אותם**

עם חיות ועם חידוש – זה פועל! זה נקרא **דיבורים של צדקה וחסד!**

וזהו ששוחטים את הציפור האחת, שזה רומז על דיבורים לא טובים, ולוקחים את הדם שלה ושמים על "**מים חיים**", ומה עושים? לוקחים את הציפור השניה יחד עם "**עֵץ אֶרֶז**" יחד עם "**אֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלָעַת**" – דברים מאד מאד נמוכים, ואת ארבעתם טובלים בתוך הדם הזה, שבזה רומזים לאדם: מאיפה בא שהוא כך מפקיר את הפה שלו? הוא חתיכה של 'ארז' – בעל גאוה! הגבהות שלו גרמה לו כל זאת! ולכן טובלים אותו בתוך הדם. ובאותו זמן לוקחים גם אזוב, והרמז בזה אומר רש"י, שאם אדם הוא כמו ארז – יהא כמו אזוב ושני תולעת, אך כפי הלימודים של רבינו מובן מאד עניין של שני עניינים אלו יחדיו, כי אדם צריך לדעת איך להשתמש עם השפלות שלו, כי לפעמים יותר מדי שפלות יגרום לאדם שיחשוב "אינני שווה כלום"... הוא מאמין שהוא לא שווה כלום, ולא אכפת לו מכלום ובורח...

והזכרנו הרבה פעמים שרבינו מגלה את זה בתורה האחרונה של שני חלקי ליקוטי מוהר"ן – חלק ב' סימן קכ"ה, שם רבינו מדבר מזה, ועל זה נאמר "**הכל הולך אחר החתימה**", מגלה רבינו: מצד אחד אכן אדם צריך לדעת שהוא לא–כלום, אבל לזכור תמיד: **יש לי נשמה קדושה!**'...

ורבינו מזכיר שם מה שאומרים בתפילה בכל בוקר: "מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה צדקותינו" וכו' – שמונה פעמים חוזרים ואומרים ש"מָה אנו" – שום דבר! כלום! ולכאורה אם אדם "כלום", ועוד אומר זאת בתחילת התפילה – אז ילך הביתה... כי מי צריך התפילה שלו אם הוא כלום... ועל זה תכף ומיד אומרים: "**אבל אנחנו עמך בני בריתך בני אברהם אוהבך וכו' זרע יצחק יחידו**" וכו', אומר רבינו שזהו התיקון, שצריכים לשמור שהשפלות הזאת לא תגרום לך להתרחק, מזה צריכים להיזהר מאד!

ולפי זה מובן מדוע גם את האזוב ושני התולעת טובלים בתוך הדם, כי כמו שי שאת העץ ארז, שרומז שאסור להיות יותר מדי גבוה, וצריך להשפיל את עצמו, כן צריך לזכור שהשפלות גם לא תהא יותר מדי עד שיתרחק מזה...

וגם את הציפור השניה, שמעט אח"כ שולחים אותה, וכמ"ש: "וְשִׁלַּח אֶת הַצִּפֹּר הַחַיָּה עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה" – שולחים

את הציפור השניה לחירות, והדבר הראשון הוא ששוחטים את הראשונה, לוקחים את הדיבור הרע ושוחטים אותו, אבל עכשיו הטבלנו את הציפור החיה עם כל הדברים הנ"ל, ועתה הציפור הזאת היא הציפור הקדושה, הוא היה כבר בתוך הדם של הציפור השניה, הוא מבין מה זה "ארז ושני תולעת ואזוב", ועתה תלך על פני השדה... 'השדה' בגימטריא שם **'שדי'**, עכשיו אתה תלך ותפרסם את הלימוד הזה לכל העולם כולו!

קיבלת את הלימודים האלו? יצאת ממצרים? אכן **"והובא"** אל הכהן – הביאו אותך אל הכהן, וקיבלת שכל, עכשיו אתה תהיה עשיר, ותשפיע לכולם!

וממילא מובן שזוהי ההכנה לחג הפסח, ועל כן היא ב"שבת הגדול", לא בכל שנה יוצא ככה, אבל כשזה שנת העיבור בצורה כזאת, "שבת הגדול" יוצא בפרשת מצורע, וזוהי ההכנה לחג הפסח, שנדע מהו "חג הפסח", שאנחנו מקבלים את הלימוד הזה!

ונסיים בפירוש אחד נפלא על דברי ההגדה, שאומרים: **"וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה – אנוס על פי הדיבור"**; מה הפשטות? אומרים המפרשים, שע"י שאברהם אבינו אמר "בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה" – בזה כך נגזר עליו. אבל לפי רבינו זה מובן מאד: **"וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה"** – אתה ירדת למצרים? היית ב'מצרים' – 'מצורע', מהי העצה שלך? **"אנוס"** – להיכן אתה **תנוס** ותברח? **"על פי הדיבור"** – ע"י הדיבור שלך! **הדיבור שלך זו ההצלה שלך! אני "אנוס"** – אברח, להיכן אברח? **"על פי הדיבור"** – תברח לתוך הדיבור שלך, תצעק אל הקב"ה!

הרי כולכם יודעים את המעשה עם הבעש"ט הקדוש, שהוא אמר לאיזה יהודי שהיה עני מרוד, ובקושי הגיע אל הבעש"ט – לא היה לו כ"כ אמונת חכמים, אבל אשתו היתה צדקת, והכריחה אותו "לך להצדיק! לך להצדיק ותגיד לו שאין לנו איך לעשות את הפסח"... אמר לו הבעש"ט: **"אתם תשבו אצל ה'סדר', תגיעו ל"וַנִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹקֵי אֲבֹתֵינוּ", תעשו שם תחנה, ואל תזוז משם עד שתהא לכם ישועה!"...**

הוא בא הביתה, ואשתו שואלת אותו "מה הצדיק אמר?" והנה אצלו זה היה כמו 'בדיחה', כי הוא חשב שהצדיק יתן לו איזו "סגולה" לכסף וכו', והנה הצדיק אמר שכשנגיע ל"ונצעק" – לא נזוז עד שנראה ישועה... האשה היתה צדקת,

היה לה אמונת חכמים, והחליטה: "כך הצדיק אמר? כך נעשה, ותהא לנו ישועה!"...

הגיע ליל הסדר, והנה הם הגיעו ל"וַנִּצְעַק אֶל ה' אֱלֹקֵי אֲבֹתֵינוּ", ועשו שם 'תחנה', וכולם יחדיו – ההורים והילדים – החלו צועקים יחדיו "ונצעק", "ונצעק"... והנה אחר איזה זמן שומעים דפיקות בדלת, הגוי השכן בפתח, כולו חיוור, ושתי שקיות בידו, והוא מספר שהיתה לו מריבה עם אשתו, ודקה אותה רח"ל, ועוד מעט המשטרה מגיעה ויחפשו אותו, והנה היה אצלו מוחבא כסף רב, "ואני יודע" – אמר הגוי, "שאתם אנשים נאמנים, אני יכול לסמוך עליכם, ואני משאיר לכם את הכסף פה, וכשאני אחזור – תחזירו לי את הכסף"...

הגוי זרק את שתי השקיות בבית – וברח, ומאז כבר לא ראו אותו כי כבר נתפס, והכסף נשאר אצלם... ומדוע אפוא הוא הגיע דווקא אליהם? אמר להם הגוי: מחמת שהיה אמצע הלילה, ומהבית שלהם הוא שמע צעקות... והוא הבין שהם ערים, על כן הוא בא אליהם, זרק אצלם את הכסף, וזכו לשפע רב בזכות הציות לדברי הבעש"ט הקדוש והצעקה לה' יתברך.

הקב"ה יעזור שנזכה לקיים את כל הסדר בשמחה עצומה ובהתעוררות גדולה בעז"ה, ונקיים "**כאן הבן שואל את אביו**" – נבקש את הקב"ה, ובכך נצא ממצרים, וכל אומות העולם יהיה להם מפלה גמורה, עם ישראל יעלו מעלה מעלה, ובקרוב נזכה לקבל פני משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לעילוי נשמת האישה הכשרה הצדקת
חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר'
יחזקאל שרגא נ"י ולעילוי נשמת מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו ולהצלחת כל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'
משה בן אירן נ"י

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל, לע"נ הילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי' ולע"נ סיוון בת אליהו ע"ה

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

לתרומת עבור העלון לרפואה הצלחה וכדו' ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

breslevsheli.co.il

הודפס 'בדפוס מוהרא"ש'